

הלימוד היומי לעילוי נשמת הרב שלום אולמן בן הרב ישראל זצ"ל

סמיכה על קרבן ודין נדרים ונדבות ביום טוב

(כ' א') (ובביאור המחלוקת בשלמי חגיגה לסמוך) **תניא**:¹ אמר רבי יוסי, לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על הסמיכה עצמה (בשלמי חובה) שצריך. על מה נחלקו? על תכף לסמיכה שחיטה, שבית שמאי אומרים: אינו צריך (וסמוך מערב יום טוב). ובית הלל אומרים: צריך.

(כ' ב') אמר רב הונא: לדברי האומר נדרים ונדבות אין קרבין ביום טוב, לא תימא מדאורייתא מחזא חזו, ורבנן הוא דגזרי בהו, גזירה שמא ישהה. אלא אפילו מדאורייתא נמי לא חזו. דהא שתי הלחם דחובת היום נינהו, וליכא למגזר שמא ישהה, ואינו דוחה לא את השבת ולא את יום טוב.

איבעיא להו: לדברי האומר נדרים ונדבות אין קרבין ביום טוב, עבר ושחט מאי (מהו שיזרוק את הדם)?

רבא אמר: זורק את הדם על מנת להתיה בשר באכילה (כלומר אם הבשר קיים שתהא זריקתו צורך יו"ט, שיאכל הבשר היום, זורק, ואם לאו, אינו זורק).

רבה בר רב הונא אמר: זורק את הדם (אפילו רק) על מנת להקטיר אימורין לערב.²

מאי בינייהו? איכא בינייהו נטמא בשר או שאבד. לרבא לא זריק (אע"ג דלאו מלאכה היא, גזור בה משום שבות). לרבה בר רב הונא זריק.

שיטות הראשונים

סמיכה על קרבנות ביום טוב: פסק הרמב"ם כבית הלל, וכתב: "כְּשֶׁמִקְרִיב הַמִּקְרִיב עוֹלֹת רְאִיתוֹ וְשִׁלְמֵי חֲגִיגָתוֹ וְשִׁמְחָתוֹ בְּיוֹם טוֹב, סוֹמֵךְ עֲלֵיהֶם בְּכָל כַּחוֹ פְּדָרְךָ שְׁעוֹשֶׂה בְּשָׂר הַיָּמִים (חגיגה ט"ז ב'); אף על פי שְׁסַמִּיכָה אֵינָה מְעַכֶּבֶת (מנחות צ"ג א'-ב'), לֹא גָזְרוּ עֲלֵיהָ מְשוּם שְׁבוּת".³

עבר ושחט נדרים ונדבות ביום טוב: פסק המאירי כרבה בר רב הונא, וכתב: אף על פי שאמרו נדרים ונדבות אין קרבין ביום טוב, אם עבר ושחטן, זורק את הדם, ואוכל חלקו מן הבשר. שהרי הזריקה מועלת להאכיל הבשר היום, ונמצאת זריקה זו צורך יום טוב. ואפילו נאבד הבשר או נטמא, זורק את הדם כדי להכשיר הקטרת האימורין לערב, שאם לא עכשיו, הרי אין זריקה בלילה. ומכל מקום הקטרת אימורין נדחית עד הלילה הואיל וכשרה כל הלילה. והרמב"ם השמיט הדין, וצ"ב.⁴

¹ בגמרא מבואר שיש הסוברים שטעמם של בית שמאי, שאין סומכין על שלמי חובה ביום טוב, מפני שלדעתם אין כלל חיוב סמיכה על שלמי חובה, גם בחול. רבי יוסי, להלן, חולק על כך.

² אפילו אין כאן אלא לצורך הכשר קרבן להכשיר קרבן, שאין יכול לזרוק בלילה, והקטרת האימורין כשרה כל הלילה, וימתין עד שתחשך, ויקטירם. רש"י.

³ מקורות: רמב"ם (הל' חגיגה, א, ט).

⁴ ואמנם פסק (הל' שגגות ב, ד): "שְׁחַט קִרְבָּנוֹת יָחִיד שְׂאִין דּוֹחִין אֶת הַשֶּׁבֶת בְּשִׁבְתָּהּ בְּשִׁבְתָּהּ - חֵיב חֲטָאת, וְהַבֶּשֶׂר מֵתָר בְּהִנְיָה, וְאֵין זוֹרְקִין אֶת הַדָּם", ומשמע דביום טוב, זורקין, אבל אכתי צ"ב. וכן השמיט ההכרעה בנטמא בשר או נאבד, אם זורקים להקטיר אימורין לערב.